

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาในอนาคตนี้ จำเป็นต้องยึดแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตามการดำเนินการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต คงปฏิเสธไม่ได้ถึงความจำเป็นต่อการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อดำเนินการจัดการศึกษา ในการนี้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติตระหนักถึงประเด็นนี้ จึงได้นำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาบรรจุลงไป พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 อย่างเน้นหนักและชัดเจนในหมวดที่ 9 ว่าด้วยเรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากมาตราที่ 63-69 สรุปได้ว่า 1) ครูต้องทำการผลิต สื่อ ตำราเรียน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและทันสมัย 2) ครูต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในฐานะที่เป็นผู้ผลิตและผู้ใช้ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) ครูต้องมีการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เช่นการใช้ internet ในการค้นคว้าหาข้อมูล 4) ครูต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อกำหนดนโยบาย แผนการพัฒนาการใช้และการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการศึกษามากที่สุดมีเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุดช่วยลดภาระพึ่งครูอาจารย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า, 18-19)

เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้ว่ามีเทคโนโลยีมากมายที่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อการพัฒนาทางด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนากระบวนการศึกษา การขยายโอกาสทางธุรกิจ การบริหารประเทศ การดำเนินงานของภาครัฐ การให้บริการด้านสาธารณสุข การส่งเสริมการทำนุบำรุง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศถูกพัฒนาให้มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจนนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่ออำนวยความสะดวก และรองรับความ

ต้องการที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์ ดังนั้นความต้องการก้าวทันเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ สามารถติดตามความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้เราสามารถประยุกต์เทคโนโลยี เหล่านั้นกับการดำเนินชีวิตได้ (สุขุม เฉลยทรัพย์ และคณะ, 2555, หน้า 199)

สภาพการณ์ทางการเรียนรู้ในสังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไป ค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วในรูปแบบและสาระทางการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสอิทธิพลของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (Computer) ในยุค ปัจจุบัน ลักษณะของการผสมผสานเชิงบูรณาการของสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาจากฐาน แห่งการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ (Computer-Based Learning) ได้ก่อให้เกิดการ พัฒนารูปแบบและวิธีการอย่างหลากหลายและมีบทบาทสำคัญค่อนข้างมากในกระแส สังคมทางการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับ ทั้งนี้รูปแบบของการพัฒนาสื่อทางการศึกษาจาก ฐานแห่งเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อีกรูปแบบหนึ่งคือสื่อประเภทมัลติมีเดีย (Multimedia) หรือ ระบบสื่อประสมสื่อมัลติมีเดียถูกนำไปใช้ประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา ที่มี การพัฒนานำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอน เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ถูกออกแบบเพื่อใช้ในการเรียนการสอนโดยผู้ออกแบบหรือ กลุ่มผู้ผลิตโปรแกรมได้บูรณาการเอาข้อมูลรูปแบบต่างๆ เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีทัศน์และข้อความเข้าไปเป็นองค์ประกอบในการสื่อสารและการให้ประสบการณ์ เพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การออกแบบสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอนจะเป็น การช่วยเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนให้มีคุณค่า มีบทบาทและเอื้อ ประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สื่อมัลติมีเดีย กลายเป็นสื่อทางการศึกษาเรียนรู้ที่สำคัญและมีบทบาทสำคัญยิ่งในวงการศึกษาในยุค ปัจจุบัน (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2555, หน้า 1-2)

Electronic Book (E-Book) หรือ “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์” เป็นหนึ่งในสื่อ มัลติมีเดียทางการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง โดยเป็นการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อมัลติมีเดียทางการศึกษาชนิดหนึ่งถูกพัฒนาขึ้นมาใช้เพื่อประกอบ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งการนำ E-Book ไปใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในชั้นเรียนหรือนำไปใช้เพื่อการศึกษาใดๆ รวมถึงการฝึกอบรมนั้น E-Book จึงช่วย อำนวยความสะดวก เกิดประโยชน์แก่ผู้สอนและผู้เรียนในการทบทวนความรู้ที่ได้เรียนในชั้น เรียน ทั้งยังสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลในการที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เนื่องจาก มีอุปกรณ์รองรับการใช้งาน E-Book ที่หลากหลายผู้ใช้จึงสามารถเลือกอุปกรณ์ตามที่

ตนเองจัดทำได้ (ภาสกร เรืองรอง, 2557, หน้า 1) อีกทั้ง E-Book จัดว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในรูปแบบใหม่ที่กำลังได้รับความสนใจจากนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา E-Book จะครอบคลุมหนังสือต่างๆ ไปที่จัดทำแล้วสามารถอ่านได้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ส่วนใหญ่จะใช้คอมพิวเตอร์ในการอ่านมีโปรแกรมในการอ่าน โดยเฉพาะตำราอิเล็กทรอนิกส์จะเป็น E - Book ประเภทหนึ่งที่ต้องนำมาจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสังคมการเรียนรู้ในปัจจุบันทุกประเทศเห็นความสำคัญในการจัดทำ E - Book เพื่อประกอบการเรียนการสอนโดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นตัวช่วยดำเนินการและจัดการให้เกิดระบบการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในยุคแรกๆ ใช้ระบบสื่อสารที่มีอยู่ในขณะนั้น เช่น การจัดการเรียนการสอนทางวิทยุ โทรทัศน์ ดาวเทียม แต่ในปัจจุบันใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในการจัดทำ E - Book อาจเป็นโปรแกรมที่พัฒนาเองหรือใช้ภาษา HTML ในการเขียนหรือใช้โปรแกรมสำเร็จรูปอื่นๆ ช่วยเขียนขึ้นกลายเป็นโปรแกรมช่วยสอนในลักษณะต่างๆ โปรแกรมที่นิยมใช้ในการนำมาจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาต่างๆ ในขณะนี้ได้แก่ โปรแกรม Blackboard, Syllas, Education Sphere, Advance Vision, Exam Cybernet, WebCT และ MediaSTAG เป็นต้น มีการพัฒนาโปรแกรมเพื่อนำมาจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนมากมาย บางบริษัทดำเนินการให้บริการทั้งการติดตั้งที่สถานศึกษาและให้บริการในระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนในประเทศไทยเริ่มใช้การเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ในสถานศึกษา มหาวิทยาลัยเปิดจะได้เปรียบในการใช้การเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยไม่มีข้อจำกัดต่างๆ ในเรื่องของความไม่พร้อมของผู้เรียน ระยะทางของการมาเรียนหรือเวลาที่จะต้องเรียนและระบบการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดการเรื่องการเรียนรู้ของตนเอง โดยใช้ระบบเครือข่าย การเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ดังนั้นหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะถูกจัดแยกเป็นประเภท ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนหลักสูตรที่หลากหลายมากขึ้น ในส่วนของตัวครูผู้สอนนั้นครูจะมีบทบาทในฐานะเป็นตัวแทนของการเรียนรู้ (learning agent) ต้องมีแผนการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (personal learning plan) และจัดทำระบบการประเมินจะหลากหลายมากขึ้น ไม่ได้วัดเฉพาะความรู้ในแบบทดสอบเท่านั้น ฉะนั้นการเรียนรู้ในยุคนี้เทคโนโลยีมีบทบาทมาก E-Book จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสได้ทบทวนความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยที่ตัวครูผู้สอนนั้นจะมีคุณลักษณะเป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ (learning

coach) และ เป็นตัวแทนในการนำผู้เรียนท่องเที่ยวไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ได้ (learning travel agent) หนังสือ E-Book มีการพัฒนารูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ประกอบกับเพื่อให้เข้ากับยุคของการเรียนรู้ในยุคนี้เรามักจะพบ E – Book ในรูปลักษณะที่มีทั้งภาพและเสียงที่ได้รับการพัฒนาโดยโปรแกรมต่างๆ เพิ่มขึ้นมาอีก จะเห็นได้ว่า E – Book ในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะ และการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด เพื่อสนองตอบความหลากหลายทางด้านสติปัญญา ของผู้เรียนแต่ละคน พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่บ้าน (home – based education) มากขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนอยู่ที่บ้าน โดยเรียนจากประสบการณ์ของนัก การศึกษาที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ โดยตรง ซึ่งนับว่าเป็นนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ใหม่ที่นำ ค้นหา เพื่อผู้เรียนจะเกิดองค์ความรู้ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง (กุสวดี หัสแดง, 2556, หน้า 3)

การพัฒนาบุคลากร เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะ ความชำนาญ ในการทำงาน ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน การเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรทำได้ด้วยวิธีการฝึกอบรม ปฐมนิเทศ ส่งไปดูงาน ต่างประเทศ รวมทั้งสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อบุคลากรนั้นๆ จะสามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างเต็มที่และมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร (อนันต์ ศรีอำไพ, 2550, หน้า 205) อีกทั้งการพัฒนาบุคลากรเป็นการดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความ รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่องานที่รับผิดชอบใน ปัจจุบันและงานที่จะได้รับผิดชอบ ในอนาคตโดยตรง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถสังเกตได้จากการปฏิบัติงาน ผลงาน บรรยากาศของที่ทำงาน ตลอดจนวิธี ปฏิบัติงานที่เปลี่ยนไปเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งจำเป็นต้องมีหลักการพัฒนา บุคลากรอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและทั่วถึง คือจะต้องมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากร อย่างชัดเจนโดยสอดคล้องสัมพันธ์กับภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรนั้นๆ และต้องมีกระบวนการที่เป็นขั้นตอน มีระบบ (ศศกร ไชยคำหาญ, 2550, หน้า 30)ซึ่ง บุคลากรหลักของโรงเรียนคือครูเพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาจึงมีความจำเป็น เนื่องจากบุคลากร ทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดที่จะช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้เจริญก้าวหน้า สรรค์สร้าง กระตุ้น ส่งเสริมบุคลากรให้มีสมรรถนะ พัฒนา คิดค้นสิ่งใหม่ๆ สามารถแข่งขัน

กับนานาประเทศหรือประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะในยุคที่สังคมโลกมีการแข่งขัน พัฒนาอย่างมหาศาลเพราะอนาคตของชาติขึ้นอยู่กับ การสร้างพลเมืองที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและค่านิยมที่จำเป็นสำหรับการมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า(พดินแดงจวง, 2554, หน้า 142)

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่า จุดที่ควรพัฒนาในด้านผลการจัดการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ จึงให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สมดุล ใช้สื่ออุปกรณ์ให้หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2557, หน้า 9-10) เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จึงได้กำหนดนโยบายให้มีระบบ ICT สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการบริหารที่เหมาะสม อีกทั้งยังส่งเสริมกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านการเร่งพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ (โรงเรียนราษฎร์สามัคคี, 2557, หน้า 32)

เมื่อพิจารณาบริบทของโรงเรียนราษฎร์สามัคคี พบว่า โรงเรียนราษฎร์สามัคคีเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประจำตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2558 มีข้าราชการครูจำนวน 41 คน พนักงานราชการจำนวน 2 คน ครูอัตราจ้างจำนวน 6 คน ครูพี่เลี้ยงจำนวน 1 คน นักการภารโรงจำนวน 2 คน ลูกจ้างชั่วคราวจำนวน 2 คน (โรงเรียนราษฎร์สามัคคี, 2557, หน้า 10-12) มีสภาพการใช้สื่อที่มาจากกระทรวงศึกษาธิการจัดซื้อให้เป็นส่วนใหญ่ ไม่หลากหลายและไม่ตรงกับความต้องการของผู้สอน ครูส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาและขาดทักษะ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อใช้เอง ยิ่งในปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนสื่อ Electronic Book (E-Book) หรือ “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์” เป็นสื่อการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลในการที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองของผู้เรียน สภาพในการผลิตสื่อประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของครูโรงเรียนราษฎร์สามัคคี

ไม่ครอบคลุมทุกระดับชั้น กล่าวคือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อการเรียนจากโครงการ OTPC แท็บเล็ตพีซีเพื่อการศึกษาไทยเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง แต่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มี จึงทำให้ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาและขาดทักษะ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ และจากสัมภาษณ์ครูในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราษฎร์สามัคคี พบว่า ครูมีการใช้สื่อประกอบการสอน แต่ในส่วนของสื่อในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีน้อยและไม่เป็นปัจจุบัน สื่อบางชนิดไม่ตรงกับความต้องการใช้งานของครู จึงมีความต้องการที่จะผลิตสื่อในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำมาใช้ในการประกอบการจัดการเรียนรู้(ไพรัช สิทธิ. สัมภาษณ์, 2558; สุรศักดิ์ ชัยปัญหา. สัมภาษณ์, 2558)อีกทั้งโรงเรียนมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีศักยภาพ มีคอมพิวเตอร์จำนวนเพียงพอกับการใช้ของนักเรียนทุกคน 1 คนต่อ 1 เครื่อง และมีสื่ออุปกรณ์ครบทุกชั้นเรียนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียนเอง โดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพิ่มแรงจูงใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้นและจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนราษฎร์สามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งรูปแบบการพัฒนาที่นำมาใช้ในการพัฒนาร่วมกัน คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจ สามารถผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และนำไปใช้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของครูโรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 เป็นอย่างไร
3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

3. ครูผู้สอนโรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนมเขต 2 เกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในเรื่องการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และสามารถผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ใช้เองได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 16 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัยจำนวน 1 คน

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 140 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน

1.2.2 นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองในชั้นพัฒนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยโดยในแต่ละระดับชั้นโดยเลือกแบบเจาะจง เป็นนักเรียนที่เก่ง 3 คน ปานกลาง 3 คน และอ่อน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 135 คน

1.2.3 วิทยากร จำนวน 1 คน

1.2.4 ผู้นิเทศ จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารงานวิชาการ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งมีขอบเขตดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
2. การออกแบบและผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
3. การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

แนวทางในการพัฒนา

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
2. การผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
3. การนิเทศภายใน

3. ขอบเขตด้านระเบียบวิจัย

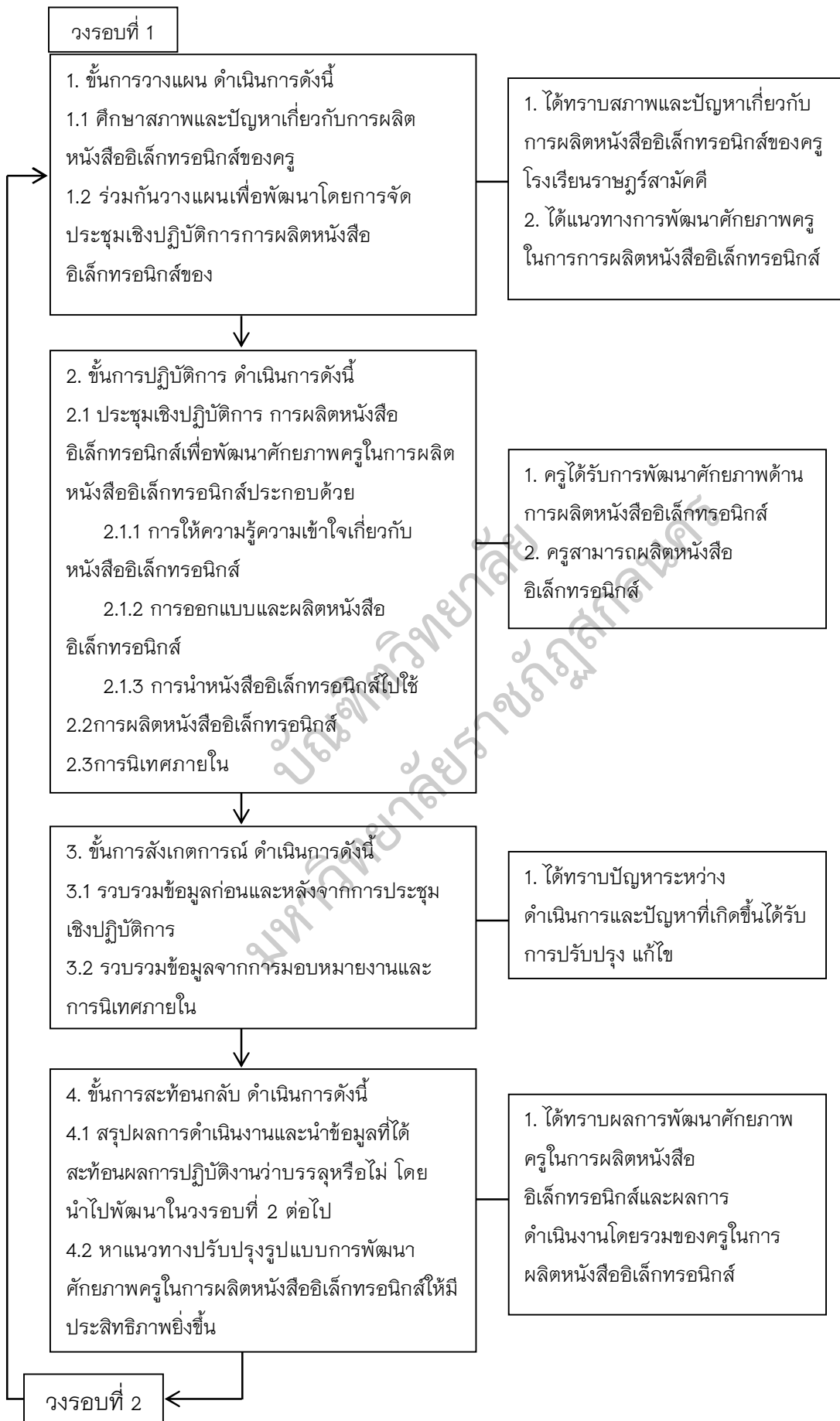
การวิจัย เรื่อง การพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (Kemmis and McTaggart, 1998, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวางแผน (Planning) 2) ขั้นการปฏิบัติการ (Action) 3) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) 4) ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection)

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

- 4.1 วงรอบที่ 1 ระหว่างเดือนตุลาคม 2558 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2558
- 4.2 วงรอบที่ 2 ระหว่างเดือนธันวาคม 2558 ถึง เดือนมกราคม 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ รายละเอียดดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic- Book) หมายถึง สื่อที่ครูโรงเรียนราษฎร์สามัคคีจัดทำขึ้นเพื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนโรงเรียนราษฎร์สามัคคีเป็นหนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของหนังสือ ไปยังเว็บไซต์ต่างๆ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้ นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพเสียง แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์ เอกสารที่ต้องการออกมาทางเครื่องพิมพ์ได้ อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดา

2. สภาพการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของครูโรงเรียนราษฎร์สามัคคีเกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ปัญหาการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ลักษณะ ข้อขัดข้อง สาเหตุหรือสิ่งทำให้เกิดอุปสรรคในการใช้บริการหรือไม่ได้รับความสะดวกในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของครูโรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

4. การพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การพัฒนาครูโรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม Desktop Author ได้แก่

4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หมายถึง ครูโรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 มีความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย ปกหน้า คำนำ สารบัญ เนื้อหาประกอบ แหล่งอ้างอิง ดัชนีและปกหลัง

4.2 การออกแบบและสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ครูโรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 มีความรู้

ความเข้าใจในการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย ความถูกต้องของเนื้อหา / สารระ ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความสอดคล้องของ จุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบทดสอบ ความสอดคล้องของรูปภาพกับเนื้อหาสาระ ความ เหมาะสมของเนื้อหาที่ระดับผู้เรียน ความเหมาะสมของจำนวนแบบทดสอบกับระดับ ผู้เรียน ความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ความเหมาะสมของการจัดวาง องค์ประกอบ ความเหมาะสมของขนาดและรูปแบบตัวอักษรที่ใช้และความเหมาะสมของสี ของตัวอักษรและพื้นหลัง

4.3 การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ครู โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย คำแนะนำการใช้งาน การเชื่อมโยงเนื้อหา การควบคุมลำดับการเรียนรู้และความสะดวกต่อการเรียนรู้ด้วย ตนเอง

5. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียน ราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดย

5.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หมายถึง กระบวนการพัฒนา ครูในการอบรมซึ่งผู้เข้ารับการอบรมได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ได้ฝึกปฏิบัติจริง เป็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการฝึกปฏิบัติระหว่าง การอบรมและการประเมินผลก่อนและหลังการอบรม เพื่อให้มีการปรับปรุงพัฒนาและนำ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

5.2 การผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ของโรงเรียนราษฎร์สามัคคีสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

5.3 การนิเทศภายใน หมายถึง การช่วยเหลือแนะนำแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างกัน โดยให้รองผู้อำนวยการโรงเรียนราษฎร์สามัคคีฝ่ายบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นผู้ มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชา ทำหน้าที่นิเทศให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ อธิบายคุณลักษณะ ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความสามารถ ในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (Kemmis and McTaggart, 1998, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

6.1 ขั้นการวางแผน (Planning) หมายถึง การศึกษาสภาพและปัญหาในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของครูโรงเรียนราษฎร์สามัคคี พร้อมทั้งศึกษาเอกสารและร่วมกันประชุมจัดทำแผนปฏิบัติการ

6.2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) หมายถึง การดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การออกแบบและผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

6.3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

6.4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการ การสัมภาษณ์ การสอบถามและการประเมินระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการและหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการมาร่วมกันวิเคราะห์ ประชุม ปรึกษาหารือ วิพากษ์วิจารณ์ร่วมกัน เพื่อสรุปรายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพครูในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โรงเรียนราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พร้อมทั้งแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ